

CITESTEMA.RO

[Acasă/interviuri/Slavenka Drakulić: „Patriarhatul este încă bine instalat în jurul nostru”](#)

Slavenka Drakulić: „Patriarhatul este încă bine instalat în jurul nostru”

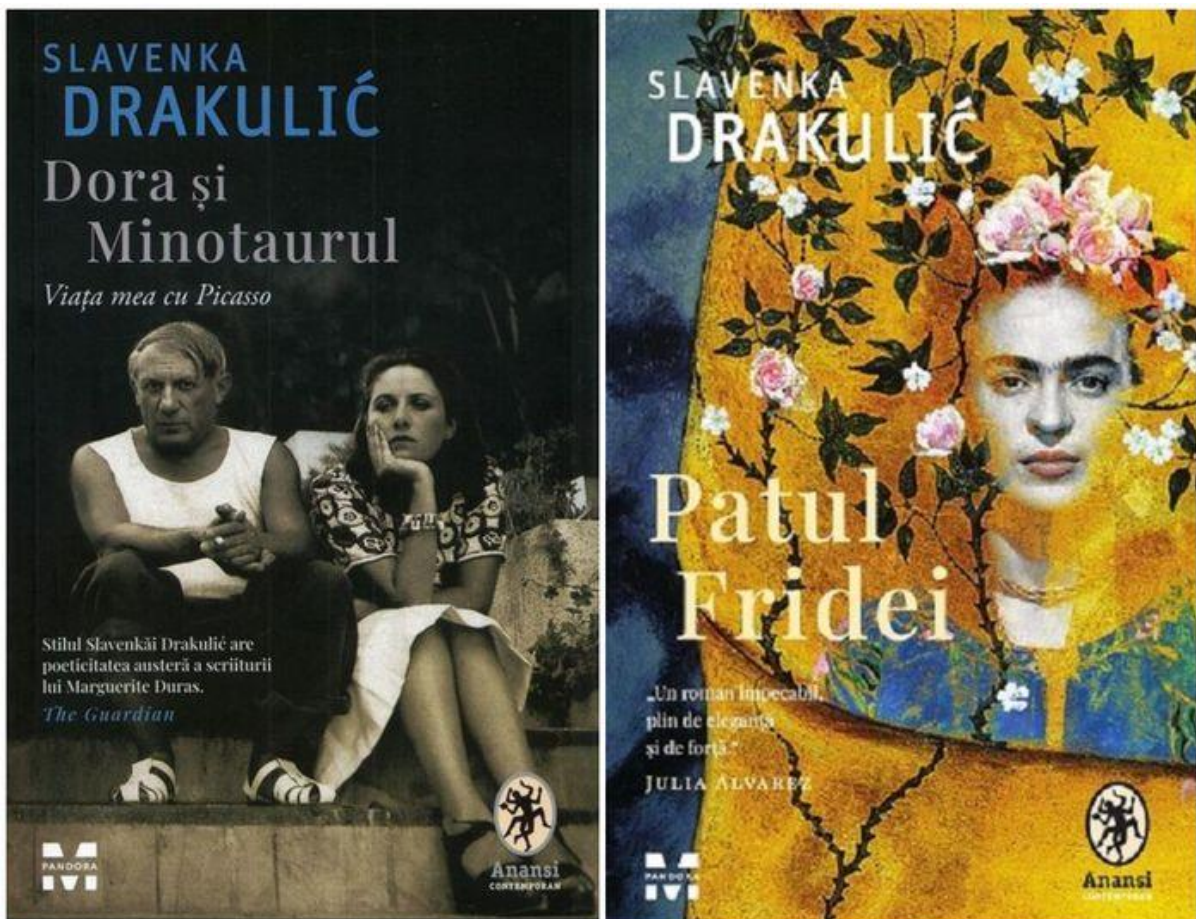
Stela Călin, [19 septembrie 2022](#)

Un interviu cu Slavenka Drakulić, chiar și scurt ca acesta, revelează una dintre cele mai puternice voci originare din spațiul ex-iugoslav. O bucurie și o onoare ca, după ce am citit [„Patul Fridei”](#) și [„Dora și Minotaurul. Viața mea cu Picasso”](#), ambele cărți publicate la Editura Pandora M, în colecția Anansi. World Fiction, să pot corespunda cu această mare scriitoare contemporană. Despre cupluri de artiști, ficțiuni bazate pe fapte istorice, feminism și comunism.

Slavenka Drakulić s-a născut în Croația (fosta Iugoslavie) în 1949. A publicat mai multe romane și cărți de eseuri. Este colaboratoare permanentă la *The Nation*, iar eseurile ei au apărut în *The New Republic*, *The New York Times Magazine*, *The New York Review of Books*, *Süddeutsche Zeitung*, *Internazionale*, *Dagens Nyheter*, *The Guardian* sau *Eurozine*. În 2005 a primit prestigiosul The Leipzig Book Award For

European Understanding. În 2010, în cadrul Reuniunii Internaționale a Scriitorilor, care a avut loc la Praga, a fost caracterizată drept unul dintre cei mai influenți scriitori ai vremurilor noastre. În același an, *S*, roman despre balcani a fost adaptat pentru marele ecran într-o peliculă multiplu premiată, în regia Juanitei Wilson (*As If I Am Not There*). În prezent, își împarte viața între Suedia, Austria și Croația, alături de soțul ei, scriitorul și jurnalistul Richard Swartz. (sursa informațiilor biografice: pandoram.ro)

Dragă doamnă Slavenka Drakulić, ați scris două cărți despre cupluri de artiști (Dora Maar – Picasso, Frida Kahlo – Diego Rivera). Ce vă stârnește interesul pentru dinamica relațiilor dintre artiști?

Am fost interesată de aspectul creativității și rolul acesteia în dinamica relațiilor dintre doi artiști. Evident, aceasta este decisivă în relația dintre [Picasso și Dora Maar](#). Picasso a fost dominant în toate aspectele. În plus, el a fost mai creativ, aproape de limita canibanismului artistic, în sensul în care a perceput realitatea înconjurătoare, inclusiv oamenii, drept material pentru arta sa. Dora a sperat că ea va fi excepția, că va însemna mai mult decât o simplă sursă de inspirație. Atunci când și-a dat seama că s-a înșelat și că nu mai există Picasso-omul, ci doar Picasso-artistul, a suferit un șoc, o cădere nervoasă. În cazul [Kahlo-Rivera](#), acesta din urmă părea să fie cel puternic. Dar Frida a fost mai perseverentă decât Dora, mult mai sigură de identitatea ei. E drept că Diego Rivera a susținut-o din punct de vedere artistic, deși n-a luat-o foarte în serios ca

pictoriță. Dar pe termen lung, Frida a supraviețuit, atât ca persoană cât și ca artist. Prin comparație cu Dora Maar, Frida a fost câștigătoarea.

Cele trei cărți ale dumneavoastră („Dora și Minotaurul: viața mea cu Picasso”, „Patul Fridei”, și „Mileva Einstein, Theory of Sadness” – ultima nefiind încă tradusă în limba română) sunt ficțiuni istorice în sensul în care sunt romane bazate pe fapte concrete, documentate istoric, totuși opere de ficțiune în ultimă instanță. Cum umpleți golurile din documentele istorice pentru a da viață personajelor și cum percepeți acest proces?

Există multe biografii ale personalităților istorice; de aceea, interesul pentru a scrie ficțiuni istorice despre viața acestora mi-a venit de la sine. Pentru mine a fost simplu: în timp ce citeam biografii, am simțit că lipsește ceva, o a treia dimensiune, emoția, descrierea persoanei în contexte reale. Însă, doar ficțiunea nu poate da viață personajelor, de aceea a trebuit să-mi clădesc narațiunea pe faptele concrete, menționate în documente.

Romanele dumneavoastră se bazează preponderent pe prezentarea unor personaje și perspective feminine. Vă considerați o feministă modernă (precum Isabel Allende, de exemplu, deși ea scrie despre diferite alte tipuri de subiecte și personaje)? Credeți că mai e nevoie de feminism în ziua de azi?

Desigur că este nevoie și nu numai în Europa de Est! Cel mai bun exemplu îl constituie Polonia, unde cel dintâi guvern democratic, instaurat după căderea comunismului, a interzis, aproape complet, dreptul la avort. Uitați-vă la ce se întâmplă în SUA în ceea ce privește aceeași problemă, a dreptului la avort. Și dacă acestea nu sunt suficiente, să ne amintim că inclusiv la nivelul Uniunii Europene femeile sunt plătite diferit față de bărbați pentru aceeași muncă, diferența fiind de aproximativ 17%. Și mai îngrijorător este faptul că drepturi câștigate ar putea fi retrase. Patriarhatul este încă bine instalat în jurul nostru, problema fiind că femeile, în special cele tinere, nu sunt conștiente de acest fapt.

Și dumneavoastră, și eu provenim din țări cu un trecut comunist, iar percepția mea despre acele timpuri s-a schimbat cu timpul. În contextul istoriei personale, cum percepeți acele vremuri? Dată fiind distanțarea dată de perspectivă, ați reconfigura (schimba) anumite impresii despre acele vremuri?

Acum 30 de ani am scris o carte, „How We Survived Communism and Even Laughed” („Cum am supraviețuit comunismului și chiar am râs”). A fost mesajul meu de adio adus comunismului, Iugoslaviei și chiar tinereții mele. Nu simt nevoia să-mi schimb opiniile sau emoțiile despre acele realități, pentru că am fost realistă în analiza mea. Dar trebuie să menționăm că, totuși, comunismul a transformat societatea rurală, feudală într-o societate modernă, industrializată: a introdus educația, serviciile medicale, sistemul asigurărilor sociale la nivel social, a emancipat femeile. Dar costurile au fost enorme: un regim dictatorial brutal, lipsa libertăților, sărăcie. A meritat?! Asta, fiecare decide.

Acest interviu va fi publicat pe un site cultural care ne încurajează să citim. Și din acest motiv, care ar fi cele mai importante 3 cărți recomandate de cititorul Slavenka Drakulić?

V-aș recomanda 3 cărți dragi mie:

- Annie Ernaux: *Je ne suis passortie de ma nuit* (Nu am ieșit încă din noapte)
- Ryszard Kapuscinski: *The Emperor* (Împăratul) (volum apărut în limba română la editura Globus, în anul 1991)
- Martha Gellhorn: *The Face of War* (Chipul războiului)

Stela Călin

Citesc de când mă știu, cu aceeași plăcere cu care ascult muzică, văd filme, privesc fotografii, având senzații diferite, dar același feeling: mă transpun într-o poveste, într-un univers paralel, în care imaginarul nu are limite, posibilul și imposibilul se împletesc și, de ce nu, se confundă...

Savurez cu aceeași plăcere o ceașcă de cafea și o lectură bună, recunoscătoare că există cărți, că s-au inventat semnele acestea, numite litere, pe care oamenii talentați le folosesc pentru a scrie povești...

Îmi place, în egală măsură, să citesc, dar și să discut cu alții, pasionați ca și mine de lectură, despre impresiile și sentimentele stârnite de o carte. Iar dacă numărul celor cu care pot să discut despre cărțile citite este mai mare ca simplul meu cerc de prieteni, cu atât mai bine... Bun venit în lumea mea, prieteni!

<https://citestema.ro/slavenka-drakulic-patriarhatul-este-inca-bine-instalat-in-jurul-nostru/>